

10. Η Ελλάδα του Τάκη Τλούπα, η Ελλάδα της καρδιάς μας¹

του Νίκου Χ. Σαμαρά Αρχιτέκτονα Μηχανικού ΕΜΠ, MSc, PhD.

Συχνά η ιστορία -και η ιστορία της αρχιτεκτονικής βεβαίως- ως κιβωτός του παρελθόντος, αποδεικνύεται ανεπαρκής στο να μεταφέρει στον αναγνώστη ή τον ακροατή -μέσα από την εξιστόρηση και τη διεξοδική ανάλυση γεγονότων και μορφών, ή την αρχιτεκτονική αναπαράσταση- την ατμόσφαιρα μιας εποχής κι ενός τόπου, μίαν αίσθηση των πραγμάτων, που να «μυρίζει» αληθινή ζωή. Περισσότερο επιτυχής, σ' ένα τέτοιο στόχο, είναι, ίσως, η λογοτεχνία. Αν και τα όρια, μεταξύ τους, κάποιες φορές, είναι συγκεχυμένα, και κατά την άποψη του Ζοζέ Σαραμάγκου *«ότι δεν είναι ζωή είναι λογοτεχνία, και η ιστορία, προπαντός η ιστορία»*. Σ' αυτή την άποψη έρχεται να συνηγορήσει η ύπαρξη αξιόλογων κειμένων, της ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας, που *«χρησιμοποιώντας ντοκουμέντα της εποχής, ερευνώντας αρχεία, καταγράφοντας επιτόπου παραδοσιακά ανιστορήματα»*, εμποτίζουν τη στεγνή πληροφορία με τους «χυμούς» της ζωής, όπως σημειώνει στο μυθιστόρημά του *«Το όνειρο του πρωτομάστορα Νικήτα»*, ο Άρης Φακίνος. Άλλες προσεγγίσεις, λιγότερο «επιστημονικές», όπως ο φωτογραφικός φακός ή ο κινηματογράφος, εμφανίζονται αποτελεσματικότερες στην κατανόηση αυτών των δεδομένων: *«για να μάθουμε τι είναι μια πόλη, δεν θάπρεπε να ρωτήσουμε τον Le Corbusier, αλλά τον Michelangelo Antonioni, τον Francesco Rosi, τον Jean-Luc Godard»* παραδέχεται ο F. Loyer, σ' ένα κείμενο κριτικής της σύγχρονης Ελληνικής αρχιτεκτονικής, του 1968. Όπως αποκαλύπτει ο Αντρέι Ταρκόφσκι για τις πηγές της έμπνευσής του: *«αυτά βασίστηκαν σε μνήμες. Θυμήθηκα, που έβλεπα το υγρό χόρτο, το φορτίο τα μήλα, τα άλογα, μουσκεμένα από τη βροχή, να αχνίζουν στη λιακάδα. Όλο το υλικό βγήκε κατευθείαν από τη ζωή»*.

---

¹ Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "In & Out" της εφημερίδας "Ελευθερία", τ.200, 19/11/2009.

Τερψιθέα Λάρισας, 1947

Μοναδικός στην καταγραφή των εκφάνσεων και αποχρώσεων μιας ζωής που έχει ανεπιστρεπτί παρέλθει, μιας ζωής αυθεντικής, με πρωτογενή προσέγγιση και αληθινή αίσθηση του κόσμου, είναι ο φακός του δικού μας Τάκη Τλούπα. Ποια επιστημονική περιγραφή ή αρχιτεκτονική αναπαράσταση μπορεί να υποκαταστήσει την αξεπέραστη αποτύπωση της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας των χωριών και πόλεων του Θεσσαλικού χώρου, του Πηλίου, της Πίνδου; πώς να πετύχει τη μοναδική ενάργεια του μηνύματος, την αβίαστη μετάβαση στην εποχή και τον τόπο;

Μέτσοβο, 1974

Πήλιο, 1955

Απολαμβάνοντας τις απaráμιλλης καλλιτεχνικής αξίας φωτογραφίες του Τάκη Τλούπα, ταξιδεύουμε νοητά στο χώρο και το χρόνο και συνοδεύουμε τον Καραγάτση καθώς: *«τριγυρίζει τις απόμερες συνοικίες της Λάρισας, εκεί όπου απόμεινεν άδολο το χρώμα της παλιάς θεσσαλικής πολιτείας... Και τα παλιότερα (σπίτια), τα χαμηλά και σαραβαλιασμένα, κλείνουν μες στην καρδιά τους... το ιδιότυπο πάτιο των βορινότερων ελληνικών κλιμάτων: μια τετράγωνη αυλίτσα, τριγυρισμένη από καμαρούλες, χωρισμένη από τον δρόμο και σκιασμένη ολόγυρα από στενό υπόστεγο».*

Τύρναβος, 1980